

CSIKI HIRLAP

POLITIKAI, KÖZGAZDASÁGI ÉS TÁRSADALMI HETILAP

Előfizetési árak:

Egész évre 8 K, fél évre 4 K, negyed évre 2 K. A hirdelés-
ket első díj szerint számítjuk. — Egyes szám ára 20 fillér.

Főszerkesztő:

PÁL GÁBOR

Szerkesztő:

KÁDÁR FERENC

Felolvasó szerkesztő:

Dr. GÁL JÓZSEF

A lapba szánt közlemények

és cserепéldányok a szerkesztő címére (Csikszereida, Apaffy-u. 3.)
és előfizetési díjak pedig Dr. Gál József ügyvéd címére küldendők

Kéziratokat nem adunk vissza. — Nyitlert sora 20 fillér.

—: Megjelenik minden szombaton. —:

„Uj szelek nyógetik az ős magyar fákat . . .“

Jelige: „Rászálott a páva
a vármegyeházra . . .“

Messze tul a Hargitán régen elzengte már az ígéket a pogányul makacszkodó modern magyar költő. S újszerű hangjában bizonyára nemcsak a felrisszáló irodalom nyugati szele zug. A nemzeti élet minden megnyilvánulása a legszorosabb kapcsolatban van egymással. Amikor az írónak új serege támad, akik az eddig nem látott formákban ismeretlen motívumoknak engednek: biztosak lehetünk róla: a nemzeti élet új forduléhoz ért. Az írók finom földregeszjelzők. A régi keretből ki-kivánczó nemzeti lelket ők szólaltatják meg, még mielőtt a tömeg széles rétegében öntudatra ébredne a vágy: új kohók kellene, amelyeknek tüze elemiessen avas felfogásokat, s életre hívjon köztünk is diadalmas modern gondolatokat. Az irodalom a szerves nemzeti élet eszméket takaró szavakba vetítődése. S amikor ennek reneszánszát éljük, bizonyára új összetételűvé vált a talaj, amelyből az kinőtt: a nemzeti élet talaja. S a természetes fejlődés, a kölcsönhatás törvényszerű elvénél fogva maga ez az új produktum visszahat létre hívó okára s az új társadalmi berendezkedésre, a munka és érték új fogalmazását s e kettőt tömredek módon befolyásoló technikai előrehaladást széthordó, demokratizáló irodalom bizonyára elősegíti a társadalomnak új utakon haladását. Igen. „Uj szelek nyógetik az ős magyar fákat“. Végtelen sok mindent kifejez e klasszikus sor. S akik a szavak mögött fogalmakat is keresnek és találnak, bizonyára érzik

is annak jelentőségét. Amikor nemcsak a déli-bábos rónak csöndjét verik el a kormos tornyu gyártelepek szénfaló gépjai, de a pacstírtaszó s költészet berkeiben is ott meredeznek a füstökádó kémények a maguk munkáskezű milliőitől környezve, akkor a magyar állam, a magyar haza évezredek életalapja: a buzatermő magyar ugar megszűnt egyedüli értéktermő terrenum lenni.

A gyár, a gép, az ipar . . . Ez a három egymásba fonódó eszköze a modern munkás világnak kell, hogy eszköze legyen a nemzeti élet további fennmaradásának. Ott tul a Hargitán régen bebizonyította ezt a rohanó élet s be fogja bizonyítani még inkább. Az östermelés anyagát föl is kell dolgoznia a magyarnak, ha egzisztenciája hajóját a jövők vizein fönn akarja tartani. Iparra, versenyképes magyar iparra van szükség széles e hazában. És itt nálunk mintha csak most rezditenék meg az új szelek az ős csiki fákat. Szerencsére: még tán nem egészen későn. A Hargita gerincén még állnak derekas fák. Még van anibe belekapaszkodjanak az új szelek. Örülhetünk tehát, ha újabb mozgalommal találkozunk, amely az ipar fegyvereivel törekszik felövezni e vidék népét. Az az impozáns gyűlés, amely a Bernády miniszteri biztos látogatása alkalmából a vármegye házában az iparfejlesztés égető szükségessége közérzetének jegyében folyt le, épen azért erős reménykedést oltott belénk: végre valahára elérkezik tán ide a messze keletre is az a szellem, amely a modern munka eszközeit oda nyomja a mi népünk kezébe is, amelyből kiesett a faragó fejsze, s kiesett a gyorsan pergő orsó.

Azt mondják: a székely embernek két esze van: amíg az egyikkel dolgozik, a másikkal meg-

figyeli emezt. Mi ezt a népes értekezletet mind a két eszünkkel megfigyeltük. Az egyik önelégülten vette tudomásul: mi sok szép és életrevaló gondolat s még több sejelem izott azokban az elmékben, amelyek funkciójukat hangokban is leközlők. S vajjon hány rejtve maradt terv és jószándék vibrált azokban a lelkekben, akik végig hallgatták Bernádynak nemes nyugodtságu s széles látókörü és még hozzá harmonikusán is kicsengő beszédét. Kár, hogy pozitívumokban szűkölködött s nem felelt a már eddig is legalább névben működő iparfejlesztő-bizottság előadójának kérdéseire: Minő tervei vannak s a tervek tényekké kovácsolásához minő anyagi segítséget ígér s biztosít a magas kormány. — Elhisszük: szükséges előbb végig tanulmányoznia a helyi viszonyokat s csak azután állapítani meg programot. Helyes. A dolgok egyenes logikája ez. S mindjárt maga e gyűlés szolgáltatót anyagot a tanulmányhoz. Mert azok a felszólalások, — a gyűlés lefolyását lapunk más helyén ismerteltük — amelyek az ő határozatlan vonalú beszéde kapcsán egyesekből kiváltódtak, ha át-gondolt és feldolgozott teendősortozatot — elég sajnos — nem is nyújtottak, meggyőzhették az új szervezet imponáló fejét arról: van itt terv, szükségérzet, jó szándék és akarni vágyás, izzó tetterő, ha kifejtése hirtelenében a kellő formát nem is lelte meg. Van itt ipari föltétel tömön-telen; anyag: fa, kő, szén, irdatlan erdősegeink ezer drága kincse kötött és kötetlen állapotban. A föld felett és a föld alatt akár mindenféle halmaz állapotban. Van itt energia is Isten jó-voltából: munkáskezek és a természet hajdan titkos, ma már igába fogható erői. Igen. Megvan itt minden tényező. Igaz, csak potencialis állapotban. De épen arra való az új létesítmény.

A „CSIKI HIRLAP“ TÁRGÁJA.

IVÁN.

Minden pénteken ott árul az öreg Miskó a piacon. Mióta eltemette a feleségét, egyetlen fia, a termotes Iván is vele jár a hotivására. Azóta ő az öreg jobb keze.

Együtt dolgoznak, kapálnak, gyomlálnak, öntöznek szakadatlanul napról-napra, hétről-hétre. Egesz világuk az a rozant vityiló, meg az a hosszú vete-ményes kert, mely ott nyulik el a kis város mögött. Nem is mozdulnak ki innen soha, kivéve pénteken, a hetivásár napján, mikor már hajnalhasadás előtt ott resznek-vesznek a szomszédos városka piacán.

Ez az ő ünnepnapjuk. Ilyenkor az öreg el nem mulasztja a világrt sem, hogy ol ne ballagon a karesutornyu rác templomba, ahol — ha nincs is nap-
— bizonyosan ott van az Isten. Misét csak egy-szer mond benne évenként, a templom patronusának nevenapján a messziről jövő, nagy fohérszakállú pap.

Míg az apja itt imádkozik Iván kényelmesen végig dől a kopott gyékényen. Ha fokote szeméi nem villogniának ki a hosszú ugrókák, a piros-zöld paprikák, piszkos retkek és tarka virágmagvak közül, könnyen paprikarakásnak nőhetné őt is ember. Mikor Iván először kiserte be apját a városba, olyan furesen vult előtte az a másik válig, az a sok ember az a nagy lárna, azok a tarka-barka ruhájú, alkudozó asz-szonyársok, azok a mosolygó fehérképi lányok.

Különösen az az egy! Az az egy, aki annyi min-denfélét vesz nála és mindig csak nála. Olyan barát-ságosan szólítja s mindig oly soká néz a szeméi közé, hogy szinte megporzseli a szívét forró tekintetével. Még távozóban is annyiszor pillant hátra.

Holnap megint látni fogja. Maga sem tudja, miért, de úgy elszorul a szíve a gondolatra. Türel-metlen, igazott a dolog sem úgy áll a kezében, mint máskor, mindig az a fehérképi lány jár az eszében.

— Iván! veri fel ábrándozásából a szép legényt egy vékonyka hang, mintha a guzlica hídja egyet pattant volna. Iván, ma még rózsát sem adtál.

Szólanul letépett egyet a mesgény terpeszködő vadrózsabokorról és odadolta mátkája ülche. Még csak feleje se nőzett. Nagyon keveset törődött ő most ezzel a cingár kis leánnyal, aki moztiláb ragdosta mellette a forró homokot.

Már tizenöt éve, hogy családjaik ide telepedtek. Együtt jöttek szép, hegyes hazájukból, együtt játszo-tak a porban, együtt ettek, együtt dolgoztak később. Egymásé lesznek tehát, mert a rác inkább egyedül venni meg, semhogy más nemzetébe koverodjék.

Az öregek már régen elvőgezték, hogy Borsica az Iván felesége les-. Ez ellen nincs apellata. Igaz, hogy napjuk sínes a közelben, de hát azon könnyül segíteni. Majd a vén Mirkó össeteszi a két kezüket megáldja őket és ezzel vege. Nem lehet ez ellen még a jó Istennek sem kifogása.

— Miért haragszol rám Iván? kérdé Borsica az Iván felesége les-. Ez ellen nincs apellata. Igaz, hogy napjuk sínes a közelben, de hát azon könnyül segíteni. Majd a vén Mirkó össeteszi a két kezüket megáldja őket és ezzel vege. Nem lehet ez ellen még a jó Istennek sem kifogása.

— Miért haragszol rám Iván? kérdé Borsica az Iván felesége les-. Ez ellen nincs apellata. Igaz, hogy napjuk sínes a közelben, de hát azon könnyül segíteni. Majd a vén Mirkó össeteszi a két kezüket megáldja őket és ezzel vege. Nem lehet ez ellen még a jó Istennek sem kifogása.

— Isten őrizzen, hogy rád haragudjam! Mi is jutott eszedbe! hazudott Iván.

— De hát mikor olyan szomorú vagy. És nem is szólsz hozzám. De azért csak hallgatott a legény, torhéro volt a beszéd. A mátkája sem faggatta tovább. Egy bánatos szerb nőlát dudolgatva, cipelte gyöngye vállain a leszedott paprikákat.

Másnap reggel, mikor bement az öregekkel a heti vásárra, meg se csókolta. Pedig ezt még soha el nem mulasztotta. Komor volt, mint a béka, melyet ingerel-

nek. Csak akkor derült ki az ábrázata, mikor újra ott állott előtte az a szép, városi leány. Majd szétfeszítette lángoló vőre az oréit, mikor leolvasta barázdas tenyerébe a sok öszvósáruolt zöldseg árát. Tudja Isten mi lelto egyszerűre, úgy érezte magát, mint az édesanyja temetése napján, mikor a halotti toron sok pálinkát itatott bele az apja. Egyet fordult vele a világ, fejét föfelé huzta a mamar, azt se tudta, hogy mit csinál, csak azt érezte, hogy nagyon, nagyon puha az a fehér kezecke, melyet szenvedélyesen odaszorított remegő ajkaihoz. Kezet csókolt.

Hogy megijed az a szépséges kisasszony, hogy elsáppadt egyszer! Most az egyszer vissza se nézett. De azért a másik hetivásáron megint csak odajött hozzá bevasárolni. Az első találkozásakor az egyik se merre szeméit felvetni, hanem később annál beszéde-sőbb lett a leányka és nem is haragudott már, hogy Iván annyiszor kezét csókol neki.

Egyszer azonban úgy ősz felé nagy dolog történt. Az öregek alighanem észrevettek valamit, de lehet, hogy csak a fiu buskomorságától ijedtek meg, elég az hozzá, hogy ki tüzték a lakodalom napját. Az egybekeles előtti hetivásárra bevitték hát Borsicát is a vásárra, hogy meg vegyőnek neki minden szük-ségességet. Az ismcretlen fehérképi kisasszony meg ott találta a hagymarakások között. Eppen akkor indult el az öregekkel a pantlikás-boltba. Iván olyan sápadt lett, mint az a rakás karfiol, melyet zavarában szét-rugott.

— Kije magának ez a lány? — kérdezte tőle a kis-asszony.

Iván valamit hebegett, hogy a hiza, de nem hitték el neki. Egy-e a felesége? Nem, bizony Isten nem! — tiltakozott háromszor is a rác legény.

— De holnap már az lesz — szólalt meg e pil-lanatban a háta mögött Borsica apja. Mintha ágyu-

hogya megadja a mozgásba indítás erejét, megadja azt a priust, amely nélkül holtak marad — mint eddig volt — anyag, energia egyképen. Meggyőződhetett Bernády miniszteri biztos, hogy küldetésének nálunk igen is reális alapja van.

Csak hogy ma már nemcsak igére vár a nép. Igét kaptunk idáig is eleget. A székely mentő akció évek óta országos porveréssel dolgozik. S a rossz nyelvek a megmondói, olykor bizony porhittással is. És itt úti el, a jobbik eszünket a másik, a bal. Fausztot kíséri Mefisztó. Most ő akar szólni. Nincs inyére neki az a nagy optimizmus, amelynek lemezéről fenti szavaink lekerekedtek. Mefisztó vakarja fejét. Mefisztónak Árgus-zemei vannak. Mefisztó a kulisszák mögé pislog. Óh, az a Mefisztó. Az az örök gyanakvás, az örök tagadni akarás. Ami balsó eszünk a Lucifer szemüvegét teszi fel s amíg a bizó Adám új korszak, új idők, ipari fellendülés hajnalbitorában gyönyörködik, addig Lucifer röhög, Lucifer vigyorog. Hess te bestia! Nem hiszek neked. Nem hiszem, hogy új pávásokod, új primadonnásokod játéka foly előttem. Hallgass csak! Ne sugdoss! Nem hiszem, hogy politikai trükk az egész. Nincs igazad! Nem, ez nem megnyerése akar lenni a jámbor iparosoknak. Ha negligálja is a ködös program a gyári alapon berendezkedést, és teljesen az új idők szellemébe beletaglalódást, mégse hatalmi pohintés az. Itt komoly munka, tiszta szándéku emelni, használni akaró kezdet indul. Itt nincs politika! Itt készülő nagy tettek kerekai pánolódnak. Itt:

Új székely nyögétek az ős csiki fákat

Várjuk hát, várjuk az új székely csolákat!

Legyen hát üdvözölve a férfi, aki kezébe vette az ujeke szarvát. S az a páva, amely 1913. március 27-én rászalott a mi vármegyénk házára, ne legyen üres hivalgás hangtalan fényes tollu madara: de legyen büszke turulmadár: sok szegény székelynek itthon marasztója, sok ezer kincsünknek elkikáltója.

Ar.

HETI KIS TÜKÖR.

A politikában szélszélend uralodik. A harcok emberei üdülnék. Jól esik nekünk is egy kis pihenő. Nyugodtan elmélődhethünk: mik is történtek mostanában ott lenni. Nem igaz most nap-nap után újabb szenzáció. Az a hír, hogy Haza i Samu honvédelmi miniszter akár politikai, akár egészségi okokból lemondani készül, még megerősítse vár. Mindenesetre figyelemreméltó, hogy Székely Ferenc s gr. Zichy János után a kabinet egyik rokonszenvesebb és az udvartól kedvelt alakja elégette meg a Lukácsal egy tából evést. A másik személyi

golyó süített volna el a gyermek fiújénél. Azt hitte, hogy árulója is odajár a pántlikában, pedig ott hevert a ponyvával borított zöldszékálmellett. Tigris-düh szálta meg a lelkét. Szorlette volna szétmarcangolni a vén embert, iszonyu vad dühben forgatag a szemei, de mindezt nem látta a szép városi lány, mert úgy eltűnt onnan, mint a pára. Még zöldséget sem vett aznap. Úres kosárral ment be azon a nagy riascsos kapun, melyről lván le nem tudta venni a szemeit. Mliába szólították, hiába kérlelték az apja és mátkája, nem hallott és nem látott ő semmit, csak azt a kaput nézte ő merőn. zavaros szemekkel. Még akkor is ott fektet a gyékényen mikor már mindent felrakta a talyigára. Hízatták, nógatták. Az öreg Mirkó sorba le kívánta az ógról azokat a szenteket, akikhez még az imént oly buzgón imádkozott. El is mult már az ideje, hogy hazafelé induljanak. Végre is Borsica apjának kellett igazat adni, hogy hagyják a bolondot, majd hazatalál, ha megjön az esze. De bizony várhatták.

Csak harmadnapra érkezett haza, de még Borsica is megjegyezte tőle, pedig ő várta legjobban. Tele volt izszappal, úgy hozták haza a halászok, ahogy kibuzták a Dunából. Az óregék akárhogy törték a fejüket, sehogyse tudták kitalálni, hogy mi baja lehetett neki? Olyan bolond csak nem volt, hogy azért a fehéreképt leányért cselekedjék? Ezt még a szép városi kisasszony se hitte volna akkor, mikor harmadnapja ott könyörgött neki, hogy menjen vele messzire, az ő dalos hazájába, már akkor talán hallgatott is volna szavára.

hir, hogy Benedek Sándor közigazgatási bírót nevezték ki kultuszminiszteri államtitkárnak, csak annyiban érdekes, hogy a közoktatáshoz értő embert ime a közigazgatásban talál-ták meg. „Ez megint magyar vonás” — írja a Rovás. — Hát az vajjon nem-e, hogy most már Justh és Kossuth összejárnak s együtt ülnek a Kossuth-emléklakomát? Ja, a politika politika! Ám hagyjuk ezt s írjuk ide a balkáni epsopeia fináitéját.

Mire újból felvesszük a tollat, a vérengző események bizonyára teljesen lezárulnak a Balkánon. Drinápoly u. i. a török európai utolsó erőssége, őt havi szörnyű ostrom után elesett s ezzel a török megszünt európai tényező lenni a bolgárok a hatalmak intervenciójára különben is megkapták volna a városot, de így nagyobb az ő dicsőségük s nyugodtabb a török önérzete. Kard és erő döntött. Ferdinand király most büszkén lovagolhat be az égő városba. S úkri pasa, aki végkimerülésig védte a várat, megérdemli, hogy ideírjuk a nevét. Sokkal inkább, mint az embertelen montenegrói Nikitájukkal együtt, aki tudja, hogy a hatalmak Skutari hovatartózkodásáig eldöntötték — Albániához csatolják — s mégis folytatja vérengzéseit. Nem sokáig. A háború folytatásának már egy oldalról sincs jogosultsága. A szerbeknek is ki kell vonulniok Durazsából. A dráma kifejtése lesz: a szövetségesek területiális zsákmányának felosztása. A Balkán most már csakugyan a balkániaké lesz. Lerázták magukról az évszázados török jármót. A koncon azonban még összemaradhatnak. „Hej, mert az osztlós olyan nehéz dolog — ugymond a régi székely ballada. — Kinél nehezebbet biz én nem gondolok”.

Ar.

Bernády György városunkban.

Bernády György marosvásárhelyi főispán a ki a Székelyföld ipari miniszteri biztosja, e hó 27-én városunkba érkezett, hogy mindazon szükségletekről, amelyeknek kielégítése közgazdasági érdek, tudomást szerezzen.

A miniszteri biztos a csikszeredai állomáson Dr. Ujfalusi Jenő polgármester fogadta, kinnek kíséretében hozzánk érkezett Köllő Ignác Mirostordavármegye alispánja is és két marosvásárhelyi újságíró.

Az iparfejlesztő-bizottság délután 3 órára a vármegyeház kisebb tanácstermében értekezletet hívott össze, a melyre a város minden társadalmi rétegeből voltak meghíva, s amelyen az ipar és a székelynép gazdasági fejlődését óhajtó számos polgár jelent meg.

Fejér Sándor alispán megnyitotta az értekezletet, üdvözölte a nagyszámban megjelenteket és indítványozta, hogy hármas tagú bizottság küldessék ki a miniszteri biztos meghívására. Küldöttség elnökének Kiss Ernő erdőtanácsos, a bizottság tagjai pedig Filő Károly és Cseh István helybeli iparosok küldettek ki. A bizottság eljárása után megjelent Bernády György főispán miniszteri biztos az értekezleten, a kit Fejér Sándor alispán meglepő szavakkal üdvözölt. Majd Dr. Gaál Endre az iparfejlesztő bizottság jegyzője tette meg előterjesztését. Szólt az iparfejlesztő bizottság létrejövételéről, s azokról a körülményekről, amelyek Lukács Béla volt kereskedelmi miniszter arra készítette, hogy a Székelyföldi elhanyagolt ipara istápolására iparfejlesztő bizottságok felállítását elrendelje. Ez a miniszteri rendelet az iparfejlesztő bizottság célját és működési körét meghatározta, de a bizottság az utóbbi hét éven belül semmit sem tett. Ez készítette a jelenlegi kormányt arra, hogy az iparfejlesztő bizottságot újra alakítsa és miniszteri biztosi állást szervezzen. Ezen értekezlet célját abban jelölte meg, hogy a miniszteri biztosnak programot adjunk. Szólt végül a Székelynép házi iparáról, hogy a Székely asszony-nak a teli munka szünet alatt legyen foglalkozása. Nem tudja, hogy milyen módok állnak rendelkezésére a miniszteri biztosnak, de annyit leszögez, hogy segítség állami támogatás nélkül el nem képzelhető, s nagyobb állami közpénztámogatás nélkül a Székely ipar fellendülése nem is várható.

Majd dr. Bernády György főispán elmondott szözlásra, s köszönetet mond Gyalogky főispánnak, ugyancsak Fejér Sándor alispánnak és Ujfalusi Jenő polgármesternek az értekezlet előkészítéséért. Beszédét azzal kezdette, hogy az iparfejlesztő bizottságok létlenségének kettős oka van, azaz: hiányzott a lelkesedés idelen és hiányzott a támogatás odaforán. A kormány miniszteri bizottságot szervezett, hogy az iparfejlesztő bizottság és a minisztérium között állandó kapcsolatot létesítsen.

Nem tudja megmutatni azt az utat, a melyet követni kell, mert nem ismeri a helyi viszonyokat, de büszke arra, hogy épen őt bízták meg az egész Székelyföldre miniszteri biztosnak. Kéri a munka megkezdése percében, hogy ajándékozzák meg bizalmukkal s ő hálátlan nem lesz.

Egyszeres programot adni a Székelyföldnek nem lehet, mert mindenütt mások a viszonyok. Először kell megismerni a szükségleteket, s aztán kell programot adni. Ezért nem képes megjelölni a helyes és követendő utat. Az anyagiakat illetőleg nyilatkozni nem tud, mert ez a szükségletektől függ, mit és mennyi segítséget tud kieszközölni. Az általános kereteket már most megjelölheti azonban.

A Székelyföld közgazdasági bajainak oka a geográfiai távolság, ezért legnagyobb szükség a közlekedési viszonyok javítása, hogy minél több csatorna kösse össze a Székelyföldet az ország szívével. Az általános bajokon segítő, rendelték ki a gazdasági kikendeltséget, a mely azonban nem képes kikiszorúlni azt a csorbát, melyet 25 évvel ezelőtt a Román vámháború okozott a Székelyföldön.

Második tendő a háziipar meghonosítása. Eddig is a székely asszony a házszükségletét ruhában és felhőneműben előállította. A gyári ipari termékek vásárlása folytán a háziipar tönkre ment, s ezzel kettős bünt követtünk el, mert a nemzeti vagyon nemhogy az egyes fillérekkel nem gazdagodott, sőt kigurult az országból. A visszatérés a régi háziiparra már nem lehetséges. Vidékenként új háziipart kell teremteni, a melyet vándortanítók alkalmazásával és ipari tanfolyamok létesítésével vél elérni, mert csak ezek képesek a népet újabb és művésziességű háziiparra megtanítani.

Az olah vámháború következményeit ma is érezzük, mert az iparosok legjavát kivítte Romániába, s ha azt akarjuk, hogy a háziiparral karöltve, a kisipar is fellendüljön, gondot kell fordítani a tanonc-nevelésre. A motorikus erőt kell igénybe venni a drága kézi munka helyett. A kisiparosokat vándortanítókkal kell kiképezteni. A tompatermelést kell fokozni, hogy megközelíthesse a kisipar a gyárirat határát. — Gondoskodni kell arról, hogy a kereslet és kínálat alkalmá minél közelebb hozassanak egymáshoz, hogy ne legyen kénytelen messze földre vásárra hordozni aruit. Szomoruan tapasztalja, hogy a természeti kincsek itt hevernek, melyeket kihasználni nem vagyunk képesek. Tőke kell ide és oszlassuk el a tájékoztatatlanságot s akkor magától megszűnik az a bizalmatlanság, a mely a fejlődésnek akadály.

Ne várjunk mindent az államtól, mert egyenként és általában elég módos a vidék.

Mi magyarok minden önértelenség mellett mindig felső támogatást várunk. A támogatás a mennyiben szükség lessz, nem marad el, de használjuk fel magunk erejét is, mert ez nemzeti feladat és kötelesség. Köszöni a türelmet és a bizalmat, s kijelenti, hogy nem sok idő múlva örömmel és büszkeséggel fog visszatekinteni mindenki a megkezdett akcióra.

A miniszter biztos szavait hosszan tartó taps és éljen követte.

Majd Fejér Sándor alispán mondott köszönetet a miniszteri biztos lelkes szavaira. Felszólította mindazokat a kik az általános programhoz valamelyik speciális programot tudni adni, adják elő.

Közkívánatra dr. Ujfalusi Jenő elmondott szözlásra, s előadja, hogy annyira elvagyunk maradva, hogy serpentin utat hiába csinálunk már, hanem sikkó kell alhoz, hogy feljussunk oda, a hova az anyaországban élő testvéreink már el jutottak. A közlekedési viszonyok javítását, iparos tanonc otthon letesítését és polgári fiu iskola felállítását sürgeti. Hangsúlyozza, hogy házi ipart kell meghonosítani még pedig olyat, a mely művésziességű és esztétikai érzékű is legyen.

A polgármester szavai után Kis Ernő erdőtanácsos szólt fel.

Nagy prespektivákat nyit meg a miniszteri biztos programja, ugymond, de nagy szakadékok vannak, amelyek elválasztanak a céltől, ő is a vonatok járásának a gyorsítását követeli.

A háziipar azon ágáról beszélt a melyet a Székelyföldön már az előtt is üztek, t. i. a gazdasági szerek házilag való előállításáról.

Bodor Gyula főerdőtanácsos szerint az ipar szeretetét már az iskolában ki kell fejleszteni, s akkor a háziipar szinte magától fog kifejődni.

Dr. Imecs János a gyilkostói vizesés gazdasági kihasználásáról, Elthes Zsigmondnyug. tábla bíró pedig az ipari cikkek részére való új piacok nyitásáról emlékezett meg. Az utolsó 1913/14

aló Köllő Ignác Marostordavármegye alispánja volt, aki felsorolta a vármegye természeti kincseit, amelyeket tökéhiány miatt még kihasználni eddig nem tudtak, de azok kihasználásához a Székelynép ipari és gazdasági fellendülése van köve.

Több felszólaló nem lévén Fejér Sándor alispán indítványára az értekezlet táviratban üdvözölte a kereskedelmi minisztert, s ezzel az értekezlet véget ért.

Este a miniszteri biztos tiszteletére társas vacsora volt a Vigadó éttermében a hol a miniszteri biztosra számos pohárköszöntő hangzott el. Az impozáns társaság a késő éjjeli órákban oszlott szét.

Április küszöbén.

Milyen régóta járjuk az április elsejét! A gonosz manók cirfán ráncigálják a világ sorának fonalát. Derüre-borura, és viszont. Január elején még tavasz volt, de fázunk a világháboru rémétől: aztán hirtelen téle fordult, hogy az alattomos influenza annál biztosabban feszkelhesse be magát a torkunkba, de ezzel egyidejűleg Európa politikájának ege tisztult ki. Bizonyára a vihargyűk bömböltek annyit, hogy a zivatar akarva, nem akarva más régióba vonult. Vándorviharok ezek, Tripoliszban kezdődnek és Romániában végződhetnek, miután végigpusztítják a déli Balkánt. Most, hogy elült a fejük fölül, és egy kissé kiszűthetne a nap, forgószélek keletkeznek, amelyek már régen lejártak magukat a művelt nyugaton. Ezek a forgószélek felkorbácsolják a nyugalmat, jelszavakat visznek magukkal a levegőbe, jögről, amelynek általánosnak, titkosnak és egyenlőnek kellene lennie. És a forgószél vége az, hogy port hint az emberek szemébe.

Bekövetkezett az eshetőségek kiszámíthatóságának bus csödjé, az igazi április elseje. Azt hittük, hogy szavunk lesz a balkáni politikában, nem lett: hogy tekintélyt szerezzünk, mi is háborura készültünk a szerb meg a muszka ellen, de nem lett se háboru, se tekintély; aztán csináltak általános, titkos választójogot, de nem lett.

Most itt az április elseje, amely logika-fordulat jelent. És ha van az eseményekben következetesség, most helyre áll a régi felfordult világ. És ez az, amit mindannyian kívánunk.

Csikvármegye törvényhatósági bizottsági tagjainak és magánjavas igazgató-tanácsa tagjainak szives figyelmébe.

TERVEZET.

Ira és a várm. magánjavas igazgató-tanácsához beadta Köllő Ignác Zoltán okleveles gáza Csikvármegye magánjavas legelő-gazdaságának átszervezése tárgyában.

A mai kor követelményei, a nehéz megélhetési viszonyok, a zilált pénzügyi állapotok az oly erős mértékben nyújt terjesztési csapások és úgy a kereskedelemnek mint az ipari fejlődésnek a lehető legnagyobb intenzívásra való törekvése adták kezembe a tollat, hogy alábbi tervezetet Csikvármegye magánjavas legelő-gazdaságának átszervezése tárgyában megfogom:

Szerveztessék át Csikvármegye magánjavasainak kezelését közudomnába az átmenet jövedelmezősége tekintetében hasznosulni juttatva gazdaságilag mely az erdélyi racka és friz juh fajták kereszteléséből állna, mely jövedelmi szempontból a vármegye magánpenztáriának, a gazdasági kultúra terjesztésére szempontjából székelynépünknek és az állattenyésztés szempontjából magyar rackáknak feltétlenül előnyére válik.

Állítson fel a vármegye egy erdélyi racka juhászot, mely a hasznos legelőket a legtekélyesebb módon értékesíti a ezekre a juhokra friz kosokat használnon, melynek következtében nagyobb testsúlyt, jobb tejszaporítást és lenyegesen több gyapju hozamot biztosítanak.

A racka friz juhászát kombináltassék egy magyar gulya felállításával illetve létesítésével, mely szintén közép terjesztés mellett ökor nevelésre rendeztetnek be. Közudomán, hogy magyar fajta szarvasmarháink világhírűek, de tudjuk azt is, hogy sajnos itt Magyarországon van azoknak a legtöbb ellensége. Pedig feltétlen az „Erdélyi jellegű magyar fajta szarvasmarhát tenyésztők egyesülete”-nek kell igazat adni — ugyanis, ennek a fajtának erős, edzett szervezete a nyugati fajtákkal szemben a betegségekkel való dacolása bannulatra méltó nagy és kitartó munkabírása

feltétlenül oly letjogosultságot nyújt neki, a mellyel egyik nyugati fajta sem dicsőíthatik.

Majd részletesen kifejténi kívánom indokaim során az ellen vélemlényeket is, de a vármegye mint erkölcsi testület ennek felállításával feltétlenül nemzeti élt is szolgál, midán felkarol, egy ma már rohamos kiveszésnek induló nemzeti kincsset.

Szerveztessék át a vármegye magánjavasainak kezelése oly módon, hogy állítsassék fel egy gazdasági intézőség, szakértő, oklevolok emberrel az élén, ki a megye magánjavasait a gazdasági kultúra vívmányainak életbe léptetésével, az említett tenyésztők részére szükséges legelőknél részben jó kaszálókka való átalakításával a helyes és megfelelő takarmányok termelésével, de azoknak helyes értékesítésével az addiginél jóval magasabb jövedelmet szolgáltatasson be. Ki a főlős legelőket a modern röt és legelő javítású módokat figyelembe vételével amely egy kis befektetéssel szombon igen hasznos feljavítása s így jóval nagyobb jövedelem adása kénszerítése. Mert kétségtelen, hogy a nagy vagyon középző vármegyei bírtok, már avult kezelési módjának következtében származó aránylag kis jövedelemmel, a mai rohamos fejlődési agak intenzívításával szombon tovább fán nem állhat.

Tervezzem egyes pontjaira s azoknak elfogadhatóvá tételére legyen szabad az alábbi részletesen kifejtett indokaimat folhozni.

(Folyt. köv.)

H I R E K

— **Eljegyzés.** Folyó hó 23-án Dr. Encsy Kálmán kir. ügyész eljegyezte Waitsuk Pannikát. (Mindenkülön értesítés helyett).

— **Jubileum.** Dr. Fejér Antal ügyvédnek 30 éves ügyvédi működése alkalmából kartársai díszalbumot nyujtanak át. Az átnyújtás mána délután 3 órákor fog megtörténni a vármegyei háza kisbcs tanácskozási termében. Ez alkalmossal a jubiliáns dr. Bocskor Béla ügyvéd üdvözli, az albumot pedig dr. Nagy Béni ügyvéd nyujtja át. Este a Vigadóban nagy társas vacsora lesz, melyre a kartársak és a jubiliáns tisztelői mintegy 120-an jelentkezik.

— **Kinevezés.** A királyi dr. Endes Miklós kolozsvári kir. ítélőbírói elnöki titkár a kolozsvári kir. táblához itélőbírórnak nevezték ki.

— **Új ügyvéd.** Dr. Kugler Vilmos gyergyószentmiklósi ügyvédjelölt az ügyvédi vizsgát sikeresen kiállotta és iródiáját Gyergyószentmiklóson megnyitotta.

— **Egy anygallal több.** Dr. Györgypál Domokos és neje szül. Gecző Ilona, a következő gyászjelentéssel adják tudtul kis lányuk halálát: A mélyen megsomorodott szív igaz fájdalommal jelentjük, hogy kis leányunk Mary-Anne f. hó 24-én d. u. 7 órákor, életének 10-ik hónapjában itt hagyott. Drága kis halottunk földi maradványait e hó 26-án d. u. 3 órákor a csikaplocsi sírkertbe örök nyugalomra helyeztük.

— **Új államtitkár.** A kultuszminisztérium politikai és államtitkárává Benedek Sándor kuriai bírót nevezték ki a királyi; Benedek a dunavecsei kerületben lép fel.

— **Halálozások.** Csikaplocsi Györgypál Sándorné szül. Imre Lina folyó hó 25-én reggel 6 órákor, házasságának 5. életének 30-ik évében hosszas szenvedés és a halálközeli szentségének ájtatos felvétele után lelkét Teremtőnek visszaadta. Temetése f. hó 27-én d. e. 10 órákor Csikaplocan volt.

Bene József életének 21-ik évében, hosszas szenvedés után 26-án d. u. 6 órákor Csikvárdollalván elhunyt. Temetése 28-án volt.

— **Gazdák figyelmébe.** Csikvármegye gazdasági egyesülete értesíti tagjait, hogy a takarmány vetőmagvak (Lucerna, lóhere, takarmányröpa, fűmag és kerti magvak) megérkeztek s azok az egyesületi irodában (Csikszercza, vármegyei háza) a délelőtti órákban a tagok rendelkezésére állanak.

— **Köszönetnyilvánítás.** A Központi Takarékpénztár Részvényszája s „Polg. Isk. Tanárok Háza” alapja javára 10 koronát adományozott, amiért fogadja a polgári leányiskola tanstületének hálás köszönetét.

— **A keresztényszociálisták kongresszusa.** A magyarországi keresztényszociálista szakszervezetek hétfőn és kedden tartották IX. kongresszusukat Giesswein Sándor országgyűlési képviselő elnöklésével. Az elnök rámutatott arra, hogy a magyarországi keresztényszociálisták jelenleg hat, országosan működő szakszervezettel bírnak, még pedig építő, szabó, vas, cipész, fa és könyvkötő szakszervezettel. E szakszervezetek keretében 53 helyi csoport tartozik 6533 taggal. A múlt évi bevétel 17.360 korona 64 fillér, a kiadás 18.096 korona 98 fillér volt, melynek nagy részét a rossz gazdasági viszonyok folytan beállott munkanélküliség miatt a tagok segélyezésére fordították. Bérmozgalmakból kifolyólag a szervezetek tagjainak 10.500 korona munkabéremelkedést biztosítottak. Ugyancsak hétfőn folyt le a keresztényszociálista tanoncok első kongresszusa is. A keresztény-

szociálista egyesületek országos szövetsége kedden délelőtt 9 órákor, a keresztényszociálista párt pedig délután tartotta Giesswein Sándor országgyűlési képviselő elnöklésével közgyűlését.

— **Szesz-monopólium készül.** Mint a „Magyar Pénzügy” értesít, úgy a magyar, mint az osztrák pénzügyminisztériumban tanulmányok, előmunkálatok folynak a szeszkereskedelmi, illetve szeszforgalmi monopólium behozatala tárgyában. A monopólium az összes szeszcs italokkal való kereskedés állami rezsiben való lebonyolítását ölelné fel. Ilyen monopólium Oroszországban és Svájcban áll fel. Oroszországban a monopólium mintegy 700 millió rubelt juttat az államkincstárba. Nálunk ebből a forrásból 120—130. Ausztriában pedig 200 millió új jövedelmel volna az államnak. A monopólium behozatalát a két kormány az új kiegyezés keretében 1917-ben kontemplálja.

— **A pénzügyörök fizetésemelése.** A pénzügyminisztérium a napokban a pénzügyörök zsoldját 750 koronáról 800 koronára és a pénzügyörögi legénység évi ruha átlányát 100 koronáról 120 koronára emelte. A zsold, illetve ruhaátlány felemelése ez év január elsejig visszamenő hatályalyl történt.

— **Főgimnáziumunk vendége.** Dr. Fejér Gerő statusi referens f. hó 28-án este a főgimnázium látogatására városunkba érkezett. A 27—29-ik napokon végzett hospitálások eredményének s egyéb tanügyi kérdéseknek megbeszélése véget 29-én d. e. 12 órákor tartott tanári értekezlet zárta be a kedves vendég első hivatalos látogatását.

— **Csikli festőművész a műcsarnok tavaszi tárlatán.** Akik a Vasárnapi Újságot s egyéb képes folyóiratokat forgatják, bizonyára ismerik már Márton Ferenc nevét és sajátos egyéni stílusú rajzait. Emelkedésnek biztos jele legújabb nagy olajfestménye: A gátkötő székelyek, mely a műcsarnok főtermében kapott helyet neves festők alkotásainak társaságában. Mint a kiállítás sikerültébb darabjai egyikét a képes újságok is közlik. Elismerő sorokat írnak róla a hivatásos kritikusok, ami mindenesetre büszkeséggel tölthet el bennünket is, hiszen Csikszentgyörgy szülőtte s a csiksimolyói gimnázium volt növendéke a tehetséges fiatal művész. Sok szép sikert kívánunk neki a maga és a székely név dicsőségére.

— **Visszajönnek a bolgár kertészek.** Ország-szerte, ahol a bolgár kertészek gondoskodnak első sorban a városok közönségének zöldségműveléssel való ellátásáról, némi aggodalmat kellett, valjon a balkáni háborus világ elmúlása után visszatérnek-e a magyar Kánaánba, hogy itt folytassák zöldségtelepeik művelését. Már t. i. visszajönnek-e azok, akik a bolgár terjeszkedési vágyának áldozatul nem estek. Már most is jelentkeznek mindenfelé a hazájukba ment bolgárok özvegyei és kijelentik, hogy bérleteiket igenis fenntartják a háboru után is, és ha egy-egy jó munkaerő ki is dől, azt majd helyi erők alkalmazásával fogják pótolni, akiket be fognak vezetni a káposzta, a paprika, a kalarabé, kelkáposzta és hasonló jók olcsó uton való termelésének titkáiba.

— **Akaszts lesz.** A Kuria a nagyváradi apagyikiosnak, Dávid Tódornak s bünársának, Miklós Floreának halálos ítéletét jóváhagyta.

— **Az anygyilkos.** Deák Imre Lajos gyergyóalfalusi lakos szüleit egy nagyobb erdőreszt adtak el, melyből a fiatal Deákot is rész illette. Deák Imre Lajos anyjától követelte a részesedés kiadását s mert azt nem kapta meg, édes anyját öl revervölövessel agyonlőtte. Az elvetemült gyilkost leartoztatták.

— **Titkoszatos repülőgépek.** Gyergyószentmiklósról jelentik s a pesti lapok is talve vannak a hírrel: Szombatról vasnapra virradó éjjel Románia felől három repülőgép jelent meg a szemhatáron. Az egyik gyergyószentmiklós felől husz percig keringett, majd Románia felé eltűnt mind a három. A múlt héten is megjelent egy repülőgép és Ditró felé tűnt el. Ezek az esetek oly nagy feltűnést keltenek és mindentel találgatásra adnak okot.

— **A csikszere dal önkéntes tűzoltó-egylet** rendes évi közgyűlését folyó évi március hó 30-án d. u. 2 órától kezdődőleg a tanáczház nagytermében következő tárgysorozattal tartja meg: 1. Parancsnoki évi jelentés. 2. Jegyzőkönyv hitelesítő választása. 3. Számvizsgálók jelentése. 4. Szer-és vagyonleltár vizsgálók jelentése. 5. Felmentvény megadása. 6. 1913. évi költségvetés tárgyalása. 7. Általános tisztújítás. 8. Új tagok fogadalom tétele. 9. Alapszabály módosítás. 10. 1913. évi számvizsgálók választása. 11. Indítványok. A tűzoltó-egylet tagjait, ugyszintén az érdeklődőket ez uton hívja meg a Parancsnokság.

— **Tűzeset.** Csikjenőfalván, Husvétnapján d. u. 2 órákor Gyenge Ábrahámnak az istállója kigyuladt, s dacára a szélszendes időnek, alig két óra alatt egy lakóháza és kilenc mellékhelyűt a benne lévő takarmánnyal elhamvadt. Gyenge Ábrahámiak, ki éppen a delutáni vécsernyén volt, benn égett 6 db. szarvasmarhája. Hogy a tűz tovább nem terjedt, azt csakis a szenttamási és karfalvi jól gondozott tűzfecskendőknek lehet tulajdonítani. A tűzet gyermeki gondatlanság idézhette elő.

— **Borzalmas tornádó Északamerikában.** — Észak-Amerika egész területén rettenetes orkán pusztított napok óta. Most egy méreteiben megdöbbentő újabb katasztrófáról ad hírt egy newyorki távirat. Az Egyesült-Államok északkeleti részén vasárnap éjszaka ismét rettenetes orkán száguldott végig és romba döntött több virágzó várost s elpusztított sok száz emberéletet. Ezekre megy a súlyosan vagy könnyebben megsebesültek száma. Milliárdra rugó érték veszett semmibe, mert a szélviharok segítségével jött a tűz s amivel nem bírt a szél, azt hamuvá tette. A hír nem lenne teljes, ha meg nem emlékeznénk arról, hogy a csöcselék, az amerikai városok söpredéke, fosztozatni kezdett, ugyamirya, hogy az amugy sem valami kitűnő amerikai közbiztonság még statáriummal sem tamasztható föl.

— **Vitaestély.** A M. vásárhelyt folyó hó 28-án, pénteken a kereskedelmi és iparkamara széklázában tartott harmadik vitaestélyen Aschenbrenner József felső kereskedelmi iskolai tanár „A Székelyföld iparosításának feltételei” címen értekezett. Előadásának rövid vázlatául felve a feljeli problémák menete a következő volt: Az ipar átalakító hatása. Az ipar lehetőségének tényezői: (nyersanyag), hajtó erő (természetes, mesterséges), munkaerő, piac, forgalmi eszközök). A Székelyföld iparosítása a fenti négy tényező figyelembe vételével: (faipar, műipar, agyagipar, kőipar, vasipar, vegyszeti ipar (földgáz) textilipar fejlesztése) — A Balkán, mint piac: faipari termékekre, egyszerűbb mezőgazdasági eszközökre, gépekre, durvább textilipari cikkekre, tarifális kedvezmények. A monarchia mint piac: vegyszeti termékekre (műtrágya.) — Az egyes iparok a gyár- és kőipar (házi, otthonipar) szempontjából.

— **Vadak eladási igazolványai.** A csikszeredai vadászársaság kérelme és a közigazgatási bizottság javaslata a földművelésügyi miniszert az 1883. évi XX. törvény cikk 38. §-a alapján elfrendelte, hogy Csíkvármegye egész területén a vadak eladása, szállítása vagy vásárlása csakis a vad jogos szerzését bizonyító igazolványok előmutatása mellett történhessen. A rendelet április elsején lép életbe s azután az orvadások kegytelnek lesznek a zsákmányt szűk családi körben fogyasztani, mert piacra vinni nem lehet.

— **Orvosok nagygyűlése.** A községi és kör-orvosok husvét hétfőjén nagygyűlést tartottak Budapesten, melyet az előkészítő bizottság ülése előzött meg. Már ezen súlyos hangok hangzottak el az 1908. évi XXXVIII. t. c. végrehajtására vonatkozóan. A gyűlésen pedig jogos igények melletti végrehajtás a községi és kororosi nyugdíjintézet megalkotását követelték. Érdekes, hogy a sztrájkokkal is fenyegető d z n e k. Kimondták u. i., hogy ha kívánásai 1914. január elsejéig nem teljesülnek, e radikális eszközök fognak nyulni. Nem is tudtuk, hogy még az orvosoknak is ilyen fájó sebei vannak. Meglehetősen szavalak dolgoznak s lám, mégis készek a legmesszebbmenő utat is érvényt szerzői követeléseiknek. Mit szóljanak ahhoz a görnyedő beamterek.

KÖZÖNSÉG KÖRÉBŐL.

Csíkvármegyei Alispán ur figyelmébe!

Borsodmegye alispánjának kezdeményezésére a törvényhatóság a következő határozatot hozta:

„Mindenféle löfegyver tartása engedélyhez van kötve, melyet községeiben a főszolgabíró, városokban a rendőrkapitány ad.

Fegyvert csak oly egyént tarthat, ki teljes garanciát nyújt, hogy annak használatával soha, semmi körülmények között vissza nem él és csak az engedélyben jelzett célra használja.

Vagyon- és személybiztonság védelmére nem fegyver, hanem pisztoly- vagy forgópisztolyra szóló engedély adható.

Engedély nem adható ugyszólván büntetett előéletű embernek. U. i. akik a hatóság vagy magánosok elleni erőszak, az emberi élet és a testi épség ellen szándékosan elkövetett büntettek vagy vétségek, rablás, zsarolás, lopás vagy orvadászat miatt jogerősen elítéltek és azok, akik az orvadászaton tetten kapatván, a tettenéret veszélyesen fenyegetik, eltele fegyvert loznak vagy erőszakkal használnak.”

A fegyvertartási engedéllyel nem bíró egyének löfegyverei elkobandók; sülőszerkezetük s csövük használhatatlanná tétele után értékesítendők.

Ugy a főszolgabíró, mint a rendőrkapitány az engedélyek kiadásáról nyilvántartási naplót kötelesek vezetni.

Fegyverek és löpor stb. elárúsítói is kötelezve vannak csak azoknak adni el fentebbi cikkeket, kik fegyvertartási engedéllyel bírnak. S azt kötelesek elvenni s üzetük vizsgálása alkalmával azzal magukat igazolni tartoznak

Akik fentebb említett engedélyhiány dacára fegyvert tartanak, 100 koronáig terjedő bírsággal sújtandók; ismétlődés esetén ezenfelül még 5 napi elzárás-

sal büntetendők. Löfegyverei elkobandó s megsemmisítendő, mint fentebb.”

Ezt az üdvös rendeletet az Alispán urnak és a törvényhatóság minden egyes tagjának meleg figyelmébe ajánlom, mert sajnos, vármegyénk vadállományá amirya megfogott, hogy minden egyes darab vadra legkevesebb két orvadász jut s hogy ezek csend-, rend- és kitudja még mielő elvevőzéssel bíró öreink mellett mennyire biztonságban érzik magukat, eléggé bizonyítja, hogy a csikszeredai hetivásáron május havában párosával árulják a venhes nyulakat!

Egy vadász.

TARKASÁGOK.

TAVASZI HANGOK.

Itt a tavasz!
Oh be jó,
Nincsen hó!
Vége telnek,
Zenés jégnek,
Villanyfényes szép estéknek!
Kisütött a nap heve,
Hóból jégből locs leve!
Itt a tavasz!
Ülközépen
Oh be szépen
Ragad a sár!
Ragad, ragad
Szekerekre, kerekekre,
Bocskorszjira, eszmálejre,
En cipőme, te cipődre,
Sarga, lakk és lel cipőkre,
A nagyapám negyvenyolcas,
A szépaszony harmincyolcas,
Harminchatos, harmincegyes
Palmasaruk, kényes, fényes
Cipőjére.
Oh milyen kár,
Ha jön a nyár,
Eltűn a sár,
S porrá válik,
Ha jön a nyár,
Oh milyen kár!
Már nem ragad,
Alig tapad!
Ami ha lebben szellő szárnyon
Kéjjel szívjuk orron-zárjon.
Oh Istenek!
Ez is remek!
De még se az,
Mint a tavasz!

Az elegáns asszony. (Helyi vonatkozás nélküli aktuális megjegyzések Hollósné irásából.)

Az eleganciának nem a fényűzés a kriteriuma. A parvenü például sohasem lehet elegáns.

Az asszonyt nem a foletteje avatja elegánssá, hanem az a meglátározhatatlan, bizonyos valami, amit nem is lehet szavakkban kifejezni. A kinek nem gyökerezik véreben, lelkében ez a filozofatos valami, az nem is lehet soha elegáns. A ki csak alakítja az eleganciát: egy önfeléd pillanat irgalmatlanul letéplezi.

Az elegáns asszony a gavallér férfi ellenképe. Mind a kettő produktuma a legfinomabb társadalmi kulturának. Jellemvonásuk: az előkelőség gondolkodásban, mozgásban és cselekedetben egyarant. Szellemi és lelki előkelőség nélkül nincs igazi elegancia, akárholgy is erőtlenség.

A modortalan, izléstelen vagy tapintatlan ember soha sem lehet elegáns.

Senki sem lojta föltételezni egy elegánsan öltözött hölgyről, hogy igazi dáma, ha rikácsolva beszél, s tulélenken gesztikulál.

Abban is megnyilvánul az uriaszony, hogyan viselkednek társaságában a férfiak.

A hogyan a modortalan ember, nem lehet elegáns a rosszul öltözött sem.

Lehet valaki nagyon izléses és elegáns, anélkül, hogy gazdag ruháttal rendelkezne.

Ha az ember megjelenése kellemes és harmonikus, ez már elegancia. (Az elegáns urról is idejegy-zünk jövőben holmit.)

Egy szenzációs plágium pör. Németh István nyugalmazott vasúti kalauz, a ki Nagyváradon él, az zal vádojja Bíró Lajost, hogy a jeles író, töle plagiálta el legutóbbi darabját, a Tavasz ünnepet. Németh most, mint Nagyváradról jelentik, a nagyváradi járás-bírószágon keresetet adott be szerzői jog bitorlása miatt Bíró Lajos ellen. A kalauz sorra járta a nagyváradi ügyvédeket, de egyik sem vállalta el a pört. Legelőször Firczak Gyula dr. ügyvédnél járt, aki megkérdezte tőle:

— Hát aztán látta a darabot?

— Nem én.

— Hát aztán tud ön helyesen írni?

— Hát bizony helyesírást nem tudok, de az, ugy gondolom, nem is baj...

Eltelben elmondta a drámaíró kalauz, hogy már Mikszáth Kálmán is plagiált tőle, mert a Jó palócok című könyv elbeszéléseinek anyaga is az övé volt. Ez kissé furcsán hangzott és nem akadt ügyvéd, a ki a pört vállalta volna és a panaszos szegényjogon kerete ügyének jogi képviselőjét. Érdekes megemlíteni,

hogy Németh István a járásbírószághoz beadott kere-seléhez mellékelte a saját darabjának — a melyet már nyolc év előtt írt — kéziratát, a mely tényleg meg-állapíthatóan régi írás. A darab címe tényleg Tavasz-ünnep és Németh István hívei azt mondják, hogy a tartalma tényleg meggyezik a Bíró Lajos darabjának tartalmával. A járásbírószágh április hónap harmadikára tűzte ki a tárgyalást, a mely elé különösen irodalmi körökben igen nagy érdeklődéssel tekintenek.

Hol a boldogság mostanában? Csak nem bárátságos meleg szobában? Hisz a tavaszi napról már rignusok is zörögnek!

— Nem-nem.

— Hanem?

— Gyergyószentmiklóson.

— Hogy-hogy? Hisz a nagy sár miatt ott is könyveket potyogtat a helyi sajtó.

— Igen ám, de a háromszéki lapok meg azzal vannak tele, hogy az egész Erdélyben, sőt tán az egész országban is ez az egyetlen város, ahol nincsen pótdó.

S vajjon csak ez alkalomból írják-e, hogy e gyors fejlődésű centrum rövid öt év alatt elhagyta Csikszeredát?...

Uráságod bizonyára nem csikszeredai?

— Honnan gondolja kérem?

— Merthogy meg van botránkozva azon, hogy itt az utcát az emberek maguk tulajdonának hiszik s azt gondolják: ott minden szabad.

Mástiélv óta alszik. Nagyvárad város határában egy kadal tövében egy alvó férfire akadtak a lovas csendőrök. Miután nem tudták felébreszteni, bevitték a rendőrségre, a hol gummcsovón láptáltak. Utóbb beszállították a kórházba, majd onnan az elme-gyógyintézetbe. Tudakozódiak az illetékessége után es kiderült, hogy 1911. október óta alszik Egészen a csontjáig és bőréig lesoványodott és mesterségesen táplálják. A nevét nem tudják. Megvizsgálta több budapesti és kolozsvári orvoslan, akik megállapították róla, hogy teljesen érzéketlen. A túszurásra sem reagál és még csak nem is vérzik ilyenkor. Végtagjai a leglázasabb helyzetbe hajtva napokig mozdulatlanok. Egyszer megszöalt és vizet kért, de mire oda siettek hozzá, megint mélyen és láztalanul aludt. Az orvosok véleménye szerint évekig élhet így.

A károgó hollófia.

Érdekes szabadságnünetet tartottak március 15-én Rákoscsabán. A Rákospatak partján évek óta károgó hangot hallat egy öreg rezgő nyarla. Ezt a fát a néprege Mátyás király hollófájának nevezi és a monda szerint ennek egyik ágáról lóttek le hollós Mátyás híres madarát, mikor károgással figyelmeztette a nemzetet, hogy hízgeljssel törbe ejtik a magyart. A felőtt holló megátkozta a nyarla ágát. Azóta két ág egymásra hajolva. Bécs felől jövő nyugati szöndes szelben erős károgó hangot hallat. Összedörzölődik. A nép büszkén mutogatja legendás fáját és Rákoscsaba intelligens közön-sége március 15-én érteblával jelölte meg a károgó hollófát. Szép ünnepség keretében nagy habérszozor-lat helyeztek a híres fára és löllöbögözték. A köz-ségben lakó Péterfi Tamás székely író „A holló fája” című legendát szavalta el. A két egymásra hajolt ágat, mint regéli csodát mutogatják Rákoscsabán. A vidékről ezernyi nép zarándokol Mátyás király híres hollófájához, melyet a vasuton utazó közönség is érdeklödvé tekint meg.

SZERKESZTŐI ÜZENET.

Ábránd. Ábrándozás az élet megrontója. Az Ön versei pedig az ábrándokat rongják meg. Költői hangulat még nem jogosít versíráásra.

X. J. Tiszta kéziratot kérünk, mert különben ki se tudunk javítani minden hibát.

J. S. urnak Dúró. Mikor nekünk megküldöttel, más lapham már közölve volt. Másodszori közlésre nem vállalkozhatunk még közérdek szempontjából sem

KÖZGAZDASÁGI ROVAT.

Méhészetről.

— Ina. Csörgő Vencel. —

Beköszöntött a tavaszí derült, meleg napokon kellemes zümmögéstől hangos kert, mező.

Kedzetét vette a dolgos méh munkája és czele megkezdődött a méhészek gondos szorgoskodása is.

A méhészekedük tudni és lenni valójáról nagyjából a „Csiki Hírlap” 7., 14., 21. számaiban a mult évben közöltem ismertest.

Ki figyelemmel kísérte és a szerint járt el, nem hiába meg.

Most mikor egyévi tanultság után ismét írok a méhészetről, nem mondhatok most sem más.

Legfeljebb azzal tudom meg, hogy a mult évi nagyszerű eredmény ismétellen igazolta a Bozonádi rendszer életrevalóságát.

Az én méhészetemben, hol ez a rendszer van bevezetve, az országos általános panasz ellenére na-

Kawa-Santal-Kapszulák kitűnő szor húgy-
csőfolyás, kankó,
horelob. hólyaggyulladás és idült fehérfolyás ellen. Meglepően gyors hatás.
1 doboz ára 3 korona.

Dr. Bojta-Injekció ezzel egyidejűleg használva. —
Orvosilag ajánlva. 1 üveg 1.60
elhoz egy fecskendőző férfiaknak, vagy nőknek 1 korona 50 fill. —
Eredményért kezeség.

Universai-Fluid felülmúlhatatlan hatású testszag-
szóknál, reuma-, csusz-, fejt-, fogfájás-
nál és bőrvizketegségnél. 1 próba üvege 40 fill., 1 nagy üveg 1 K 50 fill.

Skribanek K. M. gyógyszer-tára a Kereszthez
Temesvár, Erzsébetváros, XIV. Hunyadi-ut 30.

Viszont elárusítók jól fizetve.

Cigányprimás!

Király Ernő mulat

ez a címe a legújabb rend-
kívüli sikeres humoros
gramofon hanglemezek

Azonkívül „Sokszor úgy szeretnék sírni”, „Futóbolond”, „Teme-
tés volt a faluban” stb. Darabja 2.50 fill. — E hanglemezek
eredeti felvételben kizárólag egyedül csakis

Wagner Hangszerkirálynál

kaphatók. — Budapest, József-körut 15. Alig használt nagy dupla
hanglemezek óriási választékban darabja csak 60 fill. Legolcsóbb-
ban javít! Kérjen ingyen fényképes árjegyzéket. — Lemez cseré.

Óvás! — Figyelem a „VÁGNER” névre és 15 házszámra.

BUTOR

dacára a rossz pénz viszonyoknak,
abban a helyzetben vagyok, hogy
mindennemű butort, ebédli, iriszoba,
szalon, kastély, háló, szanatorium- és
penzió-berendezést

a legelőnyösebb fizetési

feltételek mellett szállíthatók. Kérjen
ingyen prospektust. — Kroh lakás-
berendező, Budapest, IV. Váci-utca 8/jv.

Nem bankhitel. Váltó nem kell.

Cselédhelyező-intézet

Csikszerezdán. Főtéren.

Tudomására kívánja hozni
a cselédkereső közönség-
nek, hogy leány- és férfi-
cseléd szükségletét nála
bejelenteni szíveskedjék.

Teljes tisztelettel:

A Cselédközvetítő Intézője.

Olcsó Butor

Csikszereza, Rákóczi-utca 36. sz.

Ajánlja a butorvásárló n.
é. közönségnek elsőrendű
fa- és vasbutor-üzletét

Elsőrendű butorraktár!

Üzlet átvétel!

Tudomására hozom a nagyérdemű közönségnek, hogy
Szvoboda Józseftől (Szultán-féle sarok-üzlet)

Női- és Férfi Divatáru-üzletet átvettem.

Raktáron tartok férfi-, női divatcikkeket, cipőket, függö-
nyöket, a női és férfi-divat összes cikkeit a leggyyszerűb-
től a legkényesebb igényeknek megfelelően. Az olcsó árak-
ról és pontos kiszolgálásról meggyőződhet a n. é. kö-
zönség, ha vételkötelezettség nélkül is megtekinti.

Tisztelettel:

JAKAB GYULA.

Mátrai Ignác

órász-, ékszerész- és gramofon-üzlete Csikszerezdán.

Ajánlja dusan berendezett és legújabb szerkezetű

**Inga- Zenit-, arany-, ezüst- és
Omega zsebórákat.**

Állandó nagy raktárválódi drágakövi ékszerekben.

A legújabb és legtükéletesebb, tiszta

Gramofonok- és lemezekből

szintén nagy raktárt tart, és gyári áron lesznek árusítva.

Látszerészi cikkek nagy választékban.

Olcsó árak! —: Pontos kiszolgálás!

„Styria-Universal”

Kötőgépek

megmunkálnak finom és
vastagszáru pamutot
ugyanazon gépen.

Árjegyzék ingyen.

Részlet fizetésre is.

Képviselek kerestetnek.

Styria-kötőgépgyár,
Graz, III.

HIRDETÉSEKET

olcsó ár mellett felvesz a
kiadóhivatal.

POHARAS

Legjobb sör

SÖR

a „Pilseni Ösforrás”

Egyedüli elárusító hely:

Csikvármegye területén

CSIKSZEREDABAN

özvegy Nagy Istvánné Zöldfa-vendéglője

hol mindennap frissen csapolva poharunkint
kapható.

Értesítés!

Tudomására hozom a n. é.
helybeli és vidéki közönség-
nek, hogy raktárt tartok
mindennemű

Cserépkályhák

Elvállalom mindennemű cse-
répkályha és takaréktűzhel-
yek felállítását, átalakítá-
sát és takarítását, továbbá
fűrdőkádák és bur-
kolatok kirakását fajenc
porcellánból és minden e-
szakmába vágó dolgokat
pontosan és lelkiismeretesen
eszközölök. Vidékre is kellő
felvilágosítást nyújtok. Ér-
tekezni lehet MICHINA RE-
ZSO és VEJE cégnél Csik-
szerezdában.

A nagyérdemű közönség
szíves pártfogását kérve,
maradok tisztelttel:

LUKÁCS FERENC,
cserépkályhás.

Halló!

Hová, háová Gabi barátom!?

Halló!

— Kérlek barátom, Te nem tudod, hogy sietve kell menni az új szolid, elegáns
Szekely Ö. cég férfidivat és készruha-üzletébe

Ott szoktam állandóan mindennemű férfidivat szükségletemet beszerezni, mert meg-
győződtem arról, hogy a legelőzékenyebb kiszolgálásban részesít, és mint új üzlet,
mindennemű áru a legválogatottabb és izlésebb.

— No és te édes Zolikám mit cipelsz abban a csomagban?

— Énis éppen Székelyhez igyekszem ruháimat festés végett, gallér, kézelő és
összes fehérneműimet vegytisztítás végett viszem oda.

— Hogy hát Székely festet és tisztított is?

— Miaz! Te nemis
tudod, hogy ő képviseli a **Hires KOVALD** céget Budapestről, aki min-
dent befest és kitisztít. —

— Ez igazán helyes és okos dolog, gyerünk az üzletbe; ezentúl énis Székely
által logom ruháimat festetni és fehérneműimet tisztítás végett Kovald céghez küldetni.